

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Mali oglasi, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Mali oglasi trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petina enostopna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za tuzemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 72.

Sobota, 9. septembra 1933.

Leto VIII.

Dunajski župan o avstrijski politiki.

Ob otvoritvi dunajskega sejma je imel župan s. Karl Seitz pomemben političen govor o notranji in zunanji političnih problemih avstrijske republike.

Rekel je med drugim:

Še danes se nahajamo pred vprašanjem: Kam pojdeš, Avstrija? Morda je še kaj ljudi, ki menijo, da se gotov sistem industrije, obrti, trgovine in bank da ohraniti, čeprav država, v kateri je veljal, več ne obstoja, da torej gospodarsko ozemlje, v katerem se je avstrijska industrija, dunajska trgovina, dunajsko bančništvo historično razvijalo, more še vedno obstojati in da avstrijska gospodarska kriza ni nič drugega kakor delni pojav svetovne krize. To naziranje je nedvomno napačno; mi trpimo tudi zaradi specialne avstrijske krize, ki jo je povzročila državna preobnova, delitev velikega gospodarskega ozemlja v mnogo majhnih.

Toda, kakor je gotovo, da se ne moremo ravnati po starih razmerah, tako uničujoča je druga ideja: Avstrija se mora nasloniti sama nase, poslužiti se avtarkije.

To bi z ozirom na majhno obsežnost dežele in nezadostne zemeljske zaklade pomenilo obenem decimiranje prebivalstva. Potem bi Dunaj, ta veliki davčni vir Avstrije, ne imel več možnosti eksistence, polom državnega gospodarstva, propad, nekulturnost bi bili neizogibna posledica.

Najti moramo torej za Avstrijo sredstva, da ostane kot mala država vendarle industrijska država, izvozna država, država trgovine, Dunaj pa napraviti za središče trgovine in prometa velikega gospodarskega ozemlja. Kako naj se v donavski kotlini ustvari tako gospodarsko ozemlje, to je danes veliko vprašanje. Jasneje, da mora Avstrija stremeti po gospodarski zvezi z vsemi onimi državami, s katerimi jo vežejo stari trgovinski odnosi, z državami na bivšem ozemlju Avstro-Ogrske in še daleč preko teh meja.

Agrarnih pridelkov Avstrija nima dovolj; agrarne pridelke kupujemo na tujem trgu in moramo to kot konsumenti agrarnih produktov v splošni prid izrabiti ter najti trg za naše industrijske izdelke.

Cilj mora biti nevtralna Avstrija, ki se ne da zavesti v mednarodne zapletitve, miroljubna, nevtralna dežela, ki hoče delati za svet.

V avtarkični Avstriji bi morala avstrijska kultura in znanost, dunajska umetnost in dunajska literatura propasti; le nevtralna Avstrija, ki ima gospodarske zveze z vsemi državami vzhoda, da se nje industrijska kapaciteta v največji meri izrablja, nje obrtništvo najde trga, zagotavlja trajno našo civilizacijo in našim otrokom boljše bodočnost.

Mi v resnici ne potrebujemo nikakršnega izenačevanja in ne »voditelja«. Ne v državi in ne od zunaj.

Avstrijsko ljudstvo se bo samo vodilo; dovolj izobrazbe in sile ima, da si samo določa svojo usodo.

Če se bo v zmislu ustave jeseni sestel parlament, bo dolžnost zastopnikov vsega ljudstva, da iz svoje lastne volje pokaže pot, po kateri naj se Avstrija dvigne iz sedanjih razmer, da postane v gospodarski zvezi z vsemi sosednjimi državami, življenja sposoben gospodarski organizem in dežela svobode in neodvisnosti.

Za zmago nameščencev in delavcev.

Burne bodo volitve v Delavsko zbornico. Pri teh volitvah sicer ne bo javnih manifestacij, ne političnih prerokanj ali celo pretepov, ki so pri običajnih volitvah bile v navadi. Delavska zbornica je namreč socialno-politična ustanova delavcev in nameščencev, zato morejo tudi v volilnem boju prihajati v poštev samo delavski in nameščenski interesi. Če bi bilo vse delavstvo in nameščentstvo dovolj samozavestno, bi imeli v Delavsko zbornico samo eno kandidatno listo, ki bi bila tudi soglasno izvoljena.

Žal, da še ni tako! V volitve v Delavsko zbornico se pri nas vmešavajo tudi meščansko-politični krogi, ki nimajo absolutnega namena, da bi varovali interese delavcev in nameščencev, marveč hočejo v Delavski zbornici zagotoviti tudi vpliv podjetništva, to je takozvanega liberalnega in klerikalnega meščanstva. Delavci in nameščenci morajo to vedeti, pravilno presojati ter varovati svoje interese s tem, da volijo vsi listo organizacij, ki so bile podpisane na volilnem oklicu Strokovne komisije za Dravsko banovino in so dejanske zastopnice mezdni delavcev in nameščencev.

V Dravski banovini utegnemo imeti več kandidatnih list, tako v delavski kakor v nameščenski skupini. Toda nihče ne sme prezreti, da je prava zastopnica delavcev in nameščencev kandidatna lista Strokovne komisije, ki kot organizirana fronta šteje mnogo tisoč svojih članov.

Glavna naloga organiziranih delavcev in nameščencev v teh volit-

vah je, da se vsi udeležijo volitev ter da pozovejo vse svoje tovariše, da se volitev udeležijo ter oddajo svoj glas za naši kandidatni listi. Malomarnost pri udeležbi ali celo abstinenca, to je neudeležba volitev, bi pomenila izdajo nad delavci in nameščenci. Volitve v Delavsko zbornico so edine volitve, kjer delavstvo lahko pokaže s tajnim glasovanjem, kako hoče in zna zastopati svoje interese. Še več pokaže delavstvo in nameščentstvo pri teh volitvah. Pokaže tudi, če ima resno voljo, ohraniti edini delavski zavod v svojih rokah in če se zna boriti za svoje pravice. Pri teh volitvah gre za velik interesni uspeh, gre pa prav tako tudi za moralni uspeh. Če bi delavstvo pri teh volitvah nastopilo solidarno do zadnjega volilca in do zadnje volilke, bi samo pokazalo svoje licemerstvo, ko govori in se širokousti o enotni fronti delavcev in nameščencev. Enotnost se najboljše pokaže v delu, v enotnem nastopu. Če tega ni, ni ta besedna enotnost resna, marveč le prostaška demagogija.

Vsi poštteni delavci in nameščenci, ki so organizirani in uvidevajo potrebo močnega zastopstva v Delavski zbornici, bodo nedvomno storili svojo dolžnost. Isto pa velja tudi za vse one tovariše, ki se še niso pridružile našim organizacijam. Tudi vsi tisti naj podpro našo borbo, ker jo vodimo tudi v njih interesu.

Delavska zbornica spada delavcem in nameščencem. Zato moramo odklanjati vse meščansko-politične vplive v njej. Mi se ne vmešavamo v podjetniške zbornice, zato hočemo biti tudi tukaj sami med seboj. Imamo svoje interese!

Rumeni sindikati se ne udeležijo volitev v delavsko zbornico.

Kakor poročajo meščanski listi iz Beograda, so imeli rumeni tam tri dni svoj kongres. Izrekli so nezaupnico znanemu Stojanu Stankoviću in izvolili za predsednika volilnega odbora nekega Kosto Dajlovića. Sklenili so, da se ne udeležijo volitev v Delavsko zbornico (v katerih Delavskih zbornicah, ni povedano!) iz protesta. Jako verjetno pa je, da morda niti kandidatne liste ne morejo sestaviti.

Angleško delavstvo proti vojni.

Na kongresu angleških strokovnih organizacij v Brighthonu so razpravljali med drugim tudi o bodoči vojni. Resolucija zahteva, da naj v slučaju vojne izvedejo strokovne organizacije bojko. Sklicuje se na sklep Internacionalne v Bruslju, na katerem je bilo izrečeno, da je zadnje in najskrajnejše sredstvo proti vojni splošna stavka. Načelstvo se pooblašča, da v svrhu obravnave te nevarnosti skliče poseben kongres, ki naj razpravlja o svetovnem političnem položaju.

Dunaj se zaveda, da more obstati le kot svetovno mesto. Zato bo podpiral vsako avstrijsko trgovinsko politiko, ki bo stremela in pospeševala trgovino s sosednjimi državami.

Na Kubi nova revolucija.

Na Kubi se je komaj konstituiral novi režim, ko je zopet nastal velik vojaški upor, ki je prevzel vladne posle. Revolucijo so izvršili podčastniki, ki so vse častnike zaprli, da preiščejo, kateri so pristaši prejšnjega Machadovega režima. Pozicija nove vlade pa ni prav trdna. Bivši predsednik se nahaja v notranjosti dežele.

Herriot hvali Stalina.

Po obisku Bolgarije in Turčije je potoval Herriot v Moskvo, kjer so ga sprejeli jako slovesno. Zastopnikom ruskega in inozemskega tiska je Herriot izjavil, da je prepričan, da so narodi Rusije vneti za mir in da jim je mir najdražji pojem. Največji utisk je napravilo nanj šest Stalinovih načel. Herriot občuduje industrijske uspehe in tudi razvoj poljedelstva. Življenjske razmere v primeri z letom 1922 so se pa do danes znatno izboljšale.

Brezposelnost bodo „odpravili“ z izgonom

Da se zniža veliko število brezposelnih po nemških mestih, je vlada odredila, da se imajo izgnati iz mest v svoje domovinske občine vsi oni brezposelni, ki so se naselili v mestih po 1. januarju leta 1931.

Širite naš list!

Volitve v Delavsko zbornico.

Tajna volivna pravica pri volitvah v Delavsko zbornico je najbolj neprijetna stvar za vse podrepanke podjetnikov. Kako naj pri tajnih volitvah vplivajo na delavce? Ta uganka je nerazrešljiva. Zato »Slovenec« in »Jutro« o teh volitvah kar bolj molčita, ker vesta v naprej, da je zmagata zagotovljena svobodnim strokovnim organizacijam, ki ob vsaki priliki in stalno delajo za delavske interese.

Izbira ne bo težka pri volitvah v Delavsko zbornico. Programi in delo posameznih organizacij za delavstvo so znani. Na zunaj bo pa tudi nazorna ločitev: lista Strokovne komisije bo rdeča, lista krščanskih socialcev bela, in narodne zveze pa — plava. Modro barvo so si izbrali naši narodni socialisti takoj po vojni, ko so stopili pred javnost z bučnimi veselici, s svojim Peskom, pod imenom, ki ga vsi poznate.

Velike težave pri volitvah v Delavsko zbornico imajo oficialni klerikalci, ki bi radi ukrotiti takozvane kršč. socialce. In tako drug pri drugem iščejo kandidate, od katerih bi menda nekateri radi kandidirali na dveh listah, da bi imeli več upanja na izvolitev. V tej zadregi se je posvetil »Slovenec« — japonsko - ruskemu vprašanju.

Volivni imeniki za Delavsko zbornico so razgrnjeni po vseh volivnih okrožjih in sicer na občinskih uradih tistih občin, v katerih ima pristojni zdravnik OUZD svoj sedež. Imeniki bodo razgrnjeni do 15. sept. Vsakdo naj se prepriča, če je vpisan. Reklamacije sprejemajo predsedniki krajevnih volivnih odborov ali pa občinski uradi.

Plebiscit na Irskem.

Dominion ali republika.

Na Irskem so se združile tri opozicijske stranke ter hočejo dolgotrajni spor z Anglijo, ali naj bo Irska angleški dominion ali samostojna republika rešiti s plebiscitom, ne pa parlamentarno, kakor želi sedanja vlada.

Mladi intelektualci.

Neznosna nezaposlenost med njimi.

Beseda proletarijat je doslej slabo vzgojeno inteligenco odbijala. To zlasti vidimo pri starejših generacijah inteligence. Površna šolska vzgoja in lenoba v samovzgoji inteligenta navadno ni dvignila do splošne izobrazbe, marveč navadno le do birokrata, ki vidi v sistemu vse, ne ve pa, da je človeška družba živ organizem, ki se razvija in če nje voditelji ne korakajo ne le z razvojem, marveč mu tudi ne utirajo pravilno pot, nastajajo krize, kakršna je prav sedanja večletna svetovna kriza.

Skrajni čas je, da so se za dejanske aktualne razmere začeli zanimati mlajši intelektualci, to je, za razne poklice šolani ljudje, ki jih prav tako tare nezaposlenost kakor milijone delavcev.

Iz te pobude so intelektualci ustanovili svojo organizacijo in priredili v nedeljo v dvorani okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani kongres, na katerem so razpravljali o raznih vprašanjih. Vršila so se predavanja o stanju in nalogah svobodne inteligence mladine, o stvarnem pomenu narodnega učitelja in narodni šoli ter o nezaposlenosti intelligen-

ce s praktične strani. Iz razprav je bilo prav jasno razvidno, da nova organizacija pravilno presoja položaj ter da utegne kot dejanski interesent na istih vprašanih kakor delavstvo postati važen faktor v gibanju za nove nazore, ki so edina pot iz današnjih socialno mizernih in gospodarsko katastrofalnih razmer.

Intelektualec je tudi mezdni delavec ter istotako kakor delavec zaradi neurejenih razmer v današnjem gospodarskem sistemu ne more najti eksistenčne možnosti.

Uredba o sestavi kandidatnih list za občinske volitve.

Banovinski svet je sprejel te dni na izrednem zasedanju uredbo o sestavi kandidatnih list in o glasovalnem postopku pri volitvah občinskih odborov.

Uredba se glasi:

Občinski odbori se volijo po kandidatnih listah, ki morajo vsebovati toliko kandidatov in nameščencev, kolikor ima občina odbornikov, izvenšči primere iz § 48 zakona o občinah.

V novih združenih občinah mora kandidatna lista vsebovati najmanj po enega kandidata in namestnika v prvih dveh tretjinah kandidatne liste iz vsake doslej samostojne občine, ki je prešla v celoti ali deloma v sestav nove občine.

Za občinskega odbornika more biti izvoljen tisti član občine, ki ima volilno pravico po zakonu o volilnih imenikih in ki je dovršil 25 let ter od izvolitve ni izključen.

Osebe, ki ne govorijo in ne pišejo službenega jezika in osebe, ki so v aktivni državni ali samoupravni službi, kakor tudi duhovniki, ne morejo biti postavljeni za kandidata na prvih šestih mestih kandidatne liste.

V aktivni samoupravni službi se smatrajo osebe, ki opravljajo aktivno službo pri občini ali banovini ter prejemajo plačo iz občinske blagajne ali pa so nastavljeni na osnovi »Pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkov banovinskih uslužbencev dravske banovine« z dne 25. aprila 1930 I No. 3124-2.

Kandidatna lista vsebuje rodbinsko in rojstno ime, poklic in bivališče kandidatov in namestnikov, datum in kraj izdaje in podpis predlagateljev.

Lista se označi z rodbinskim in rojstnim imenom nosilca liste.

Vsaka kandidatna lista sme imeti svojega predstavnika in namestnika v volilnem odboru. To se označi na kandidatni listi pod imeni kandidatov. Pri občinah, kjer se glasuje na več voliščih, se določita predstavnik in namestnik lahko za vsako volišče.

Kandidatna lista mora biti sestavljena po obrazcu, ki je priložen tej uredbi.

Kandidatno listo mora podpisati v občinah z do 1000 prebivalcev 20, do 4000 prebivalcev 40, čez 4000 prebivalcev 60 predlagateljev, ki pa ne smejo biti kandidati.

Predlagatelji kandidatne liste ter predstavniki liste in njih namestniki v volilnem odboru morajo biti vpisani v stalni volilni imenik dotične občine.

Vsak volilni upravičenec sme podpisati samo eno kandidatno listo.

Pisni predlagatelji podpišejo kandidatno listo sami, nepisnega pa podpiše od njega pooblaščen oseba, kar potrjuje na listi dva pisnena volilca kot prič. Nikdo pa ne sme podpisati več nego deset nepisanih predlagateljev.

Kandidatno listo, popravljeno ali izpremenjeno po § 40. zakona o občinah, podpiše najmanj polovica predlagateljev, ki so podpisali prvotno listo.

Doma in po svetu.

Banovinski svet in bednostni sklad. O bednostnem skladu so na banovinski seji prav mnogo razpravljali. Pro-računsko znaša ta sklad 9 milijonov dinarjev, kar je z ozirom na veliko nezaposlenost in bedo jako malo. V debati so govorili vsi govorniki o tem, da v ta fond plačujejo delavci, nameščenci in njih delodajalci ter da se mora fond porabiti predvsem v prid industrijskim in delavskim krajem. Banski svetnik Golouh je še posebej preciziral stališče napram porabi fonda ter izjavil, da bi bilo važno vedeti, če bo ta fond trajna ustanova ali ne. Namestnik bana dr. Pirkmajer je izjavil, da bo najbolje, če se fond porabi za ceste, zlasti na deželi. Po izčrpani debati je bil izvoljen širši in ožji odbor. V širšem odboru so: Arko, Anko, dr. Roš, dr. Goričan, dr. Režek, Detela, dr. Lipold, Koder, Remžgar, Senčar, Janžekovič, Birola, Vidmar, Golouh in Tavčar; v ožjem odboru pa: dr. Roš, dr. Goričan, Detela, dr. Lipold in Tavčar. — Tako je bila rešena ta točka dnevnega reda, ki je v socialnem pogledu važna, da razpolaga z majhnim zneskom in so v odborih premalo zastopani delavski interesi po delojemalcih.

Narodna Stokovna zveza je v silni zadregi radi volitev v Delavsko zbornico. Njeni prijatelji v Beogradu so se na vse pretege trudili, da preprečijo volitve — sedaj so pa te volitve kljub vsemu pred nami. Zato se NSZ ukvarja s kompromisi in se še ne ve, če bo sploh kandidirala pri volitvah. Njeni najbolj resni funkcionarji premišlujejo vse načine, kako bi se izognili blamaži pri teh volitvah. Pa izhoda ne bodo našli.

Češki socialistični listi o našem pokretu. Nedeljske izdaje dnevnika čehoslovaške social-demokratske stranke »Pravo Lidu« v Pragi in »Nova Doba« v Plznu prinašajo obširnejše članke urednika Josipa Jirovta o sedanjem stanju pokreta za ustanovitev socialistične stranke v Jugoslaviji. Sodrugi Josip Jirovt, ki je bil nedavno tudi v Mariboru in se je tu razgovarjal z nekaterimi našimi sodrugji, je češki javnosti izčrpno nasklinal položaj jugoslovanskega proletarijata in govori tudi o pomenu volitev v Delavske zbornice.

Ivan Erlah v Tržiču je umrl po daljši bolezni. Pokojnik je prejšnja leta sodeloval v delavskem gibanju. V Tržiču je imel večjo čevljarstvo delavnico. Naj počiva v miru in blag mu spomin!

Šolske potrebščine

kakor tudi za ročna dela po brezkonkurenčnih cenah.

Luna, Maribor, Aleksandrova 19

Hajka proti komunistom v Bolgariji. V Stari Zagori se je prošli teden vršil proces proti komunistom iz Kazaulika; štirje so bili obsojeni na smrt na vešalih, 15 pa na ječo od enega do deset let. Tudi drugod se vrše procesi proti komunistom: v Radomirju se zagovarja pred sodiščem 17, v Šumem 19 vojaških in 40 civilnih oseb.

Dr. Soukup Fran se vrača iz Amerike. Soc. dem. dr. Fran Soukup, predsednik čehoslovaškega senata se je vrnil iz Amerike, kjer je imel ciklus predavanj.

Knez Starhemberg v Rimu. Starhemberg, voditelj civilne vojske avstrijskega plemstva (Heimatschutz) je obiskal Mussolinija in papeža.

Morilca Eckerta, ki je v Marijinih laznih na Češkem ubil iz Nemčije pobeglega znanega učenjaka, profesorja Lessinga, bi nacionalni socialisti radi naprtli socialnim demokratom in se hočejo na vsak način od njega distancirati, čeprav je splošno znano, da je občeval le v nacionalno-socialističnih krogih in je bil član ene njihovih organizacij. Našli ga še niso, vendar je gotovo, da se nahaja še na Češkem in da se mu ni posrečilo pobegniti v Nemčijo po nagrado, ki jo je Hitlerjeva vlada razpisala za Lessingovo glavo.

Baron Papen pojde v Budimpešto. Nemški podkancler Papen pojde v Budimpešto, da zasnuje Madžare. Po duševnosti spada Nemčija in Madžarska v en koš, če tega ne preprečijo močnejše politične sile.

Slika iz nemških fašističnih surovosti. Profesor Lessing, ki je bil ustreljen nedavno, je pisal v nekem pismu pred izvršenim umorom naslednje: »V govoru po radiu me imenuje minister Goebbels žida Lazarja, ki je državnega predsednika Hindenburga označil kot morilca množic in trdil, da so se nemški vojaki v strelskem zakupu borili za nič (d. . .). Vsa obtožba proti meni je bila žensialno iztuhtana in čul sem množice kričati: »Obesite ga!« Prišel je zadnji udarec. Časopisje je poročalo, da je 40.000 mark razpisanih za onega, ki me privede nazaj v Nemčijo. Danes je razpisana nagrada 80.000 mark za mojo glavo. Ne vem, če je to jemati prav resno ali ne, toda če sem dejansko svoboden ali ne, ali časopisi pišejo resnico ali ne, to je glede mojega položaja vseeno. Iz miroljubnega nemškega pisatelja sem postal begunec. Vsakršni poizkus obrambe bi moj položaj samo še dalje poslabšal. Da sem še živ, sem dolžan zahvalo prijateljem, pri katerih sedaj bivam. Po delovnem življenju, ki sem ga živel za Nemčijo, sem primoran, govoriti kakor Coriolan. Sem Nemec in hočem ostati. Sem socialist in hočem ostati. Ne bom vodil divjaške propagande, borim se za pravičnost, odkrito pod svojim imenom proti svoji lastni deželi, ki jo ljubim.« — Lessing je torej

All si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

vedel, da ga čaka kazen, ker je govoril in pisal resnico.

Na novo zaplenjene knjige v Nemčiji. V Nemčiji so zopet dali na indeks novo vrsto knjig, med njimi: O. J. Bierbaum »Princ Kukavica«; O. M. Graf »Bavarski dekameron«; Katarina Biel »Vse poti vodijo k Francu«; Irrugarda Kenn »Dekle v umetni svili«; G. Birkenfeld »Tretje dvorišče na levo« in Honore de Balzac »Pikantne pripovedke«.

»Rjava knjiga hitlerjevskega terorja«, ki jo je izdal na Angleškem mednarodni odbor za človeške pravice pod predsedstvom prof. Einsteina, objavlja senzacionalen material o požigu Reichstaga in o osebnosti nemškega ministrskega predsednika Göringa, ki je strasten morfinist in se je leta 1925. dalj časa nahajal v blaznici v Laugbro. Nadalje opisuje knjiga 300 političnih umorov po sfanatiziranih hitlerjevcih in navaja 500 uglednih oseb, ki so postale žrtev nacionalno-socialističnega terorja.

Nemčija je vrnila odpeljanega Webra. Nemška pomožna policija je nekega dne kar na lepem prekoračila švicarsko mejo pri Schaffhausenu in je na tamošnjem švicarskem letališču ugrabila mehanika Webra, čehoslovaškega državljan, ki je pribežal v Švico iz Nemčije, ter ga v naglici nasiloma odvedla preko meje, še preden se je švicarska straža prav zavedla, da bi mu priskočila na pomoč. Nemci so na švicarskih tleh pri tem pozabili na vojaško puško. Radi tega je nastala cela diplomatska afera med obema državama in se je Švica energično postavila po robu tej hitlerjevski predrznosti, tako da je nemška vlada sedaj Webra zopet vrnila.

Kontrolo nad nemškim oboroževanjem zahtevata Anglija in Francija. Nemčija je zaradi te zahteve ogorčena in protestira najodločneje proti nameri.

Herriot polkovnik ruske vojske. Bivšega francoskega ministrskega predsednika Herriota, ki je te dni bival v Moskvi, je imenoval Vorošilov za polkovnika rdeče vojske.

Nova doba vojni in revoluciji je napočila. Tako je ugotovila plenarna konferenca komunistične tretje internacionale, ki se je vršila v Moskvi prošli mesec.

Šolski žemperji

komad od Din 20.— naprej.

Luna, Maribor, Aleksandrova 19

Tone Maček:

5

Slučaj Kumberger.

Šla sta vštric po kolovoznici. Zadevala sta se v temi ob kamenčke in porušene grude, ki so se trkljale izpod njunih nog. Francetu je bilo nekako prijetno in obenem nerodno pri srcu. Čutil je, da je sedaj tista ugodna prilika, ki odloča fantovsko srečo in da bi jo moral izrabiti. Zavedal se je, da bi moral govoriti, da bi moral spremlevalko zabavati, da bi jo moral spraviti v dobro voljo in vzbuditi v nji simpatijo do sebe. Slišal je že večkrat fante v pomenkih z dekleti. Kako jim je bil jezik namazan, kako so vzbujali pridušeno hihitanje. Kar zavidal jih je. A sedaj, ko je sam na tem, ne ve, kaj bi jimil. Nič primernega mu ne pride na pamet. In ona tudi molči. Samo enkrat se je razjezila in rekla:

»Presneto kamenje!«

On pa se je opogumil: »Pa res, tako kamenje. Pa še mesec nič ne svetli.«

Zopet molk. Od napenjanja svojih misli se je France začel kar potiti. Spet se je ohrabil:

»Pri vas ste vinograd že okopali?«

»Že!«

»Hm.«

Za par korakov zopet:

»Vaša krava je bila breja. Je že vrgla?«

»Se ne. Zakaj vprašaš? Bi rad teleta kupil?«

»Ne. Kar tako.«

Mislil je naprej. Kaj naj ji še reče, da bi se ne osmešil? Kako je to sitno. Šla sta ravno mimo črnega grmovja ob poti. Tedaj pa skoči črna postava iz grmovja pred njiju in neznansko zatuli: »Hrraaa!«

Silno sta se prestrašila oba. Francetu so se kar kolena tresla. Micka se je pa kar hitro otresla strahu in smeje se hitela:

»A ti si, Jurka? Ti mrcina grda, ti, kako sem se te prestrašila. Kdaj si pa odšel? Jaz sem te pri zidanci čakala, pa te že ni bilo nikjer več.«

»Pa si vseeno dobila spremljevalca, in se ti ni bilo treba dolgočasiti.«

»Oh.«

»Hotel sem te samo malo prestrašiti.«

»Le čakaj, ti bom že vrnila.«

»Lahko, ampak na drug način.«

V tem tonu je šlo dalje in nič se jima ni pretgala nit pogovora. Jurka je položil svojo desnico okrog Mickinega pasu, pazil je na kamenje in jo zadrževal, če se je spodtaknila. Začela sta hoditi počasneje.

France je spoznal, da je tu odveč. Pospešil je korake. Sicer ni čutil tiste trpkosti, ki bi jo kdo drugi na njegovem mestu, ali bilo mu je ven-

dar nekam nerodno. Iskal je zaupnico, tovarišico, a izkazalo se je... No, kaj neki? Tisto, kar je že dostikrat gledal ob nedeljskih popoldnevih ali ob žegnanju, ko so se pari razgreti vračali iz gostilne. Zavidal jih je, a obenem se je nekako sramoval zanje.

Toda, ali naj bo to vedno tako? Ali naj vedno ostane tako mevžast, kakor mu pravijo. Mogoče še nisem dorasel, kakor drugi. Bo že še prišlo. Da, mogoče sreča sama preži na ugoden trenutek, da se mi vrže v naročje. Oh, mogoče še postanem enkrat imeniten, dobim kje kako dobro službo, odidem mogoče za bratom v Ameriko in se vrnem s polnim kovčegom dolarjev. Mogoče bom potem povprašal, koliko stanejo vse tiste beračije na Rebri s takšnimi lahkomišelnimi puncami vred. Po kolenih bodo potem plazile za menoj.

Take misli so ga pregnale skozi do domačega senjaka, v katerega se je zaril in kmalu zaspal kakor izjokan otrok.

France se je bližal svojemu cilju. Papežev Janez ga je poučil: »Prva postaja od Zidanega mosta naprej. Greš po cesti pod viaduktom in naprej po dolini. Če kaj ne veš, pa vprašaj koga.«

(Dalje prihodnjik.)

Knjige „Cankarjeve družbe“

V oktobru mesecu izidejo za leto 1933-34 4 krasne in nadvse zanimive knjige te družbe, in sicer:

1. KOLEDAR »CANKARJEVE DRUŽBE« za leto 1934, ki bo zelo lepo ilustriran in poln zanimivih razprav, povesti in spisov.
2. Ivan Molek: »VELIKO MRAVLJIŠČE«. Roman, poln dogodivščin slovenskega izseljenca, nekako nadaljevanje romana istega pisatelja, ki ga je izdala »Cankarjeva družba« lani.
3. Ivan Vuk: »ZGODBE PONIŽANIH«. Povesti in črtice iz delavskega življenja, kjer bo vsak našel kos samega sebe.
4. Sigma: »NAŠ SVETOVNI NAZOR«. Teorija in razvoj dialektičnega materializma. Dragocena knjiga za vsakega mislečega, po izobrazbi in osvoboditvi strmečega delavca in delavke.

Pripomba: Mesto Zoščenkovih satir in humoresk, ki so bile prvotno namenjene kot tretja knjiga letošnje izdaje knjig »Cankarjeve družbe«, bo izšla knjiga Ivana Vuka »Zgodbe ponižanih«. Knjiga je zelo lepa, da jo bo vsak član z veseljem in z zadoščenjem čital.

Zato, kdor že ni član, naj pošlje takoj članarino 20 Din. Položnica se dobi pri vsaki pošti. Na njo naj zapiše št. 13703 »Cankarjeva družba«, Ljubljana in odpošlje tako 20 Din. Ali pa v znamkah na naslov »Cankarjeva družba«, Ljubljana, Poštni predal 290, ter svoj točen naslov. — In v oktobru dobite 4 lepe knjige, od katerih bo že vsaka posamezna vredna 20 Din.

Dva dinaria mesečne rente.

Te dni se je zgasil v Mariboru mizar, ki se je pred vojno ponesrečil v Mariboru na roki in se že več let bori za invalidno rento.

Zgodba je tako žalostna in obenem tako
pričujoča, da o je treba javno pribiti.

Temu mizarskemu pomočniku so leta 1904 pri Delavski zavarovalnici zoper neplačilo v Gradcu priznali 12% rento letnega zaslužka, kar je zneslo mesečno 8.12 Kron. Poškodbo je dobil na roki. To rento so izplačevali iz Gradca do 15. januarja 1920. Leta 1922 pa je prevzel izplačevanje te rente naš Srednjišnji uradi za osiguranje radnika v Zagrebu. Vsa leta je mizar moledoval za rento sem in tja, a brez uspeha. Šele julija 1921. l. je dobil od Srednjišnjega urada v Zagrebu odsek, s katerim mu sicer določajo rento od 16. januarja 1920, in sier prejšnjo 12% rento letnega zaslužka, kar so zračunali z 2 dinarja mesečno.

2 dinaria mesečno.

Maribor.

Gradnja 32 zasilnih stanovanj, od katerih jih bo 12 s sobo in kuhinjo, 20 pa s štedilniško sobo, je zagotovljena, ker je mestni občinski svet na svoji seji dne 7. t. m. sprejel pozadevno ponudbo maribor. gradbenih tvrdk. Z zgradbo stanovanjskih objektov se bo pričelo 18. t. m. na Metelkovi ulici.

Zasilna stanovanja na vidiku. Mariborske stavbne tvrdke Jelenc & Šlajmer, Kiffmann in Nassimbeni so na tozadevni poziv mestne občine predložile kolektivni stavbni načrt za zasilne stanovanja v Metelkovi ulici, ki predvideva osem objektov tipa A in B. Dve hiši tipe A bi stali na vsakem koncu bloka in bi imela vsaka po štiri stanovanja z eno sobo in kuhinjo. Med tema dvema bi se nahajalo šest hiš tipe B, v vsaki po štiri velike sobe s štedilnikom in pritlikolnimi. Na ta način bi se dobilo 30 malih, zasilnih stanovanj, ki bi stala skupno 350.000 dinarjev. Podjetja so pripravljena te hiše sezidati še to jesen proti mesečnemu odplačilu mestne občine po 30.000 dinarjev. Na mestni občini je sedaj, da to ponudbo, ki sem nam zdi ugodna, sprejme, da bodo brezstanovanjci še pred zimo pod streho.

Volitve delegatov za »Ljubljansko železničarsko podporno društvo«

Vsi dotični člani društva (upokojenici in aktivni), ki iz kateregakoli vzroka niso sprejeli glasovnice, se naprošajo, da se zanesljivo zgledajo v ponedeljek, dne 11. in v torek, dne 12. septembra, dopoldne od 8. do 12. ure popoldne pa od 14. do 18. ure v prostorih Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II v svrhu reklamacije, oziroma razveljavljenja neizročene jim glasovnice. Prinesite članske izkaznice s seboj!

Pot na kalvarijo, ki je pravzaprav razrita struga potoka, se sedaj regulira. Potok bo obokan in cesta speljana vrhu njega. Zaposleno je pri tem 15 delavcev. V to svrho določen kredit od 23. dinarjev bo pa kmalu izžrpan in bo treba šteti še več dinarčkov, predno bo delo gotovo.

Vagonarska kolonija v Danjkovi ulici se je zopet pomnožila za štiri vagonce. Tisto Danjkovo torišče s svojimi barakami in vagoni, okrog katerih mrgoli otrok, še vedno dela vtis kakor da svetovna vojna še traja.

Lep delavski izlet na Boč.

Nedeljski dež je zjutraj marsikateroga soderuga in sodružico prestrašil, ko bi imeli oditi na Boč. Nekateri so prišli v Mariboru celo na kolodvor, pa se še tam vrnili domov. Mnogi pa so bili toliko korajžni, da so se vkljub dežju odpeljali proti Poljčanam. Tudi kolesarji so bili korajžni in v dežju odrinili proti jugu. V Poljčanah smo morali verjeti. To nikakor ni kazilo veselega razpoloženja. Naenkrat so se namreč odprla vrata v gostilniški sobi, kjer smo čakali lepšega vremena in vstopili so vrli sodruzi iz Ptujja, ki so se vsi premočeni pripeljali preko Ptujске gore s kolesi. In ko smo zopet čakali, so prišli še naši sodruzi muzikanti, ki so sicer vedrili s svojimi kolesi v Hočah, a prestrašiti se niso dali. Muzikanti mariborskega delavskega kolesarskega društva so namreč korajžni junaki. Sicer so bili do vratu oskropljeni in temeljito premočeni, a vkljub temu so takoj vzeli v roke instrumente, ki so jih z vlakom pripeljali iz Maribora ostali sodruzi in začela se je pristrčna zabava z godbo in petjem sodružic iz »Svobode«, dokler se ni naveličal dež. Zasijalo je krasno sonce in proti poldnevu jo je mahnila kepka četa delavskih turistov z muziko na čelu skozi Poljčane na Boč. Tam pa smo imeli že najkrasnejše solnčno vreme. Delavska družina je poseda na lepi strani, nekaj časa so se še podili oblaki, a potem je bilo najlepše planinsko vreme z divnim razgledom. Sredi zelene narave smo kramljali prepevali, a tudi marsikatero organizacijsko vprašanje našega pokreta smo medtem rešili in zasnovali celo vrsto načrtov za seštanke, predavanja in agitacijo smo medtem reševali in rešili. Le prekratke so bile urice na tisti lepi zeleni livadi pod razglednim stolpom. Ko smo se vračali skozi gozd, smo pač ponovno rekli: Še bomo šli. V Poljčanah je še enkrat zaigrala godba Delavskega kolesarskega društva, pa smo se odpeljali na vse strani z vlakom in kolesi, polni dobre volje in zadoščenja, da se nismo dali zjutraj preplašiti, ko je tako žalostno rosilo. Bil je res krasen delavski dan na Boču!

Delavska tožba proti »Petoviji«. Meseca julija se je izvršil pri tovarni »Petovija« zanimiv odpust delavca, ki ga objavljamo delavcem v pouk. Dne 23. junija je tovarna »Petovija« priložila v kurveto izplačane mezde tudi dopis, s katerim delavcu M. S. odpoveduje službo na 14 dni, tako da bi službeno razmerje končalo 7. julija t. l. Delavec je potem še delal dva dneva, dne 26. in 27. junija. A že drugi delovni dan po odpovedi, to je 27. junija so pozvali delavca v pisarno, mu tam izplačali za dva delovna dneva po odpovedi, izročili službeno knjigo z vpisom, da je delavec vsled pomanjkanja dela odpuštěn. Delavec se je sicer temu protivil, češ, da še ni potekla odpovedna doba in je zahteval izplačilo do poteka odpovedne dobe, to je do 7. julija, toda brezuspešno. Obrat je potem 10 dni počival v tovarni. Ko je delavec tovarno opominjal po svojem zastopniku, je tovarna odgovorila po svojem advokatu, da ne plača ničesar, češ, da je delavcu službo odpovedala 14-dnevno, da je delavec delal dva dni, a nato je obrat 10 dni počival in bi se baje radi tega moral S. potem zopet javiti na delo, da bi odslužil odpovedno dobo. Delavec je bil drugega mnenja in je tovarno »Petovio« tožil s pritožbo, da njega prav nič ne briga, če je obrat pri »Petoviji« 10 dni počival, ker tega ni on zakrivil. Zato bi mu tovarna morala plačati polno 14-dnevno odpovedno dobo. Ko je tovarna dobila v roke to tožbo, se je tudi ona priključila zakonito pravilnemu stališču delavca in takoj plačala še pred razsodno pravo svojo mezdno za 14-dnevno odpovedno dobo z obrestmi in stroški vred. — Delavci čuvajte svoje pravice, ki so vam v zakonitajamčene. Vsa pojasnila boste dobili v svoj strokovni organizaciji. Ste že vsi v organizaciji?

Finančno stanje jeseniške občine

Po našem mestu se precej razpravlja o finančnem stanju jeseniške občine. Ne predvsem o proračunu, ki je bil menda nedavno odobren od banjske uprave in so bile nekatere postavke črtane, kakor o dejstvu, da je bilo v zadnjem času naperjenih protijeseniški občini več tožb za zamudne obresti in je te tožbe jeseniška občina kar vse po vrsti izgubila. Te tožbe izvirajo še iz prejšnjih časov, pa so zelo zanimivo poglavje gospodarstva na občini, kakršno bi ne smelo biti. Občina je na primer ku-

Na sadnem trgu so več kmetom zaplenili sadje, ker niso imeli občinskih potrdil o izvoru in lastninski pravici sadja. Kmetje so se izgovarjali, da za tozadevno določilo niso vedeli.

Sprejem dece v mestno dnevno zavetišče. Tiskovine za prošnje in vrhu sprejema dece v dnevno zavetišče se dobe pri mestnem socialno-političnem uradu na Rotovškem trgu ali pri upravi mestnega mladinskega doma v Koroščevi ulici. Izpolnjene prošnje, potrjene od šol. upraviteljstva in mladinskega predstojnika, je oddati pri upravi zavoda 6. ali 7. t. m. Deca, katera bo sprejeta, bo o tem pravočasno obveščena potom upraviteljstva šole, ki jo obiskuje. Sprejeta deca pride v zavod 16. t. m. po pouku in to po možnosti v spremstvu staršev.

»Ljudska samopomoč«, registrirana pomožna blagajna v Mariboru, vabi vse svoje cenj. člane na **izredni občni zbor**, ki se vrši v nedeljo, dne 17. septembra 1933 ob pol 10. uri predpoldne v Gambrinovi dvorani v Mariboru. Dnevni red: 1. Sprememba pravil. Ako občni zbor ob določenem času ni sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Lisol je pila 34-letna Marija Meglič, žena železničarja v Pekrah, v samomorilnem namenu. Nezavestno so prepeljali v bolnico.

Rekord v miniaturi pisavi je dosegel Mariborčan, železniški litograf Mirko Dolinšek, ki je na navadno pošto dopisnico spravil 187 vrstic z 3332 besedami in 16.343 črkami, za kar je rabil 7 ur 38 minut. S tem je posekal dosedajni ljubljanski rekord. Ljudje imajo še vseno dosti časa.

V Mariboru nameravajo ustanoviti podružnico ljubljanske radio-od-dajne postaje, to je, prenosno postajo, ker se ljubljanski radio v Mariboru zelo slabo sliši, ker prevladujejo tu močnejše severne postaje. Da bi se zanimanje za radio v Mariboru pomnožilo, bo novim celoletnim naročnikom dala poštna direkcija na razpolago detektorske aparate brezplačno, ki bodo potem ostali njih last.

Delavci in nameščenci jedo samo
v Javni kuhinji na Slomškovem trgu
št. 6.

Starši, pozor!

Kupujte vse šolske potreb-
ščine za svojo deco v naši
trgovini na

Slomškovem trgu št. 6
Ljudska tiskarna Maribor

Šolski nahrbtniki

kom. 12.—, z zunanjim
žepom . . 15.— Din.

pila od gostilničarja Tršana svet za carinarnico, ga plačala izredno drago, potem se pa še zavezala, da ga plača v dveh mesecih, če ne, pa obresti. Plačati bi moral svet kaldrinski fond, ki se pa na to obvezo ni oziral. Plačal je pozneje. In trgovec g. Tršan je zdaj tožil občino zaradi zamudnih obresti; občina je zaradi obveze zastopnika prejšnje občinske uprave pogorela in zdaj je treba plačati 35.000 Din obresti, obresti od obresti itd. Pa še stroške. In v kritje tega si je g. Tršan zarubil vso trošarino od devetih največjih jeseniških gostiln. Občina je nabavila števce za vodo, ki jih Jeseničani zelo proklinjajo. Ni jih pravočasno plačala, tožba in 21.000 Din za obresti! — Občina je kupila bivšo Rajmundovo hišo, na njej je imel trgovec g. Morič knjižbo, pa jo je zdaj iztožil in 41.000 Din je šlo! In za vse skupaj zaenkrat ni proračunskega kritja. Pa še nekaj takih upnikov prihaja, vsi iz prejšnjih let. Sicer ima občina menda neke pravice do naknadnih davčnih predpisov za KID in bo tam dobila Din 255.278.—, s čimer se bo proračun uravnovesil, toda nad 120 tisoč dinarjev je kljub vsemu, lahko bi skoro rekli, izgubljenih za občino in brez potrebe! Kar se pa novega proračuna tiče, so bile doklade nižane od 100 odst. na 90 odst., obenem pa je bila črtana doklada za renoviranje mestne župne cerkve (100.000 Din) ter za napravo škarpe ob Ukovi (24.000 Din). Lepi izgledi pred volitvami! Pripominjamo pa, da že tri leta ni v občinskem odboru nobenega delavskega zastopnika in se to prav zelo pozna. In koliko stvari še manjka naši občini?! Hiralnica, sirotišnica, dečji dom itd. Toda preden delavstvo ne bo moglo odločevati pri občinski politiki, tudi tega ne bo, Morda kdaj še kaj več o teh stvareh!

K jubileju in zgodovini jeseniške »Sava«. Znan jeseniški starejši sodrug nam k našem poročilu v »Delavski Politiki« od arede poroča to-le Navedbe Vašega poročila o namenu jeseniškega pevskega društva »Sava« ob njega ustanovitvi so delno netočne. Jeseniška »Sava« je bila ustanovljena leta 1908. Baš v teh letih je začelo javno življenje na Jesenicah naraščati in se razvijati. Karavanski tunel je bil dograjen leta 1906, in ta je odprl Jesenicam zvezo s Trstom na eni strani in z Dunajem na drugi strani. S tem se je začelo na Jesenicah tudi pravo politično življenje. Razredno zavedni železničarji so se naselili ob vsaj progi od Celovca, oziroma Beljaka do Gorice in Trsta in ti so prinesli v te kraje tudi začetke pravega delavskega gibanja. Ustanavljali so podružnice svojih strokovnih organizacij in dali nato tudi delavstvu drugih strok vzpodbudo za strokovno organizacijo. Na Jesenicah je kmalu (in sicer v septembru 1906) ustanovila

avstrijska socialistična kovinarska organizacija (Oesterreichischer Metallarbeiterverband) svojo podružnico. Prav tako so se začeli dvigati na Jesenicah tudi naprednjaki, ki so pozneje nekaj časa izdajali celo svoj list, imenovan »Jeseniška Straža«. Zavedno delavstvo pa je imelo za svoj glasilni predvsem »Rdeči Prapor« in »Naprej«, pozneje pa »Zarja« in seveda strokovne liste, kakor n. pr. »Železničarja« itd. Dalje se je ustanovila na Jesenicah tudi podružnica »Südmark«. Skoro vsa ta društva so imela svoje pevske zborove. Soc. demokratično delavstvo je imelo pevske odsek kov. organizacije, klerikanci so imeli cerkveni pevski zbor, »Südmark«, oz. organizacija »Eisen und Stahl« je imela nemški pevski zbor, samo naprednjaki, tedanji liberalci niso imeli nobenega. In tako se je na iniciativo vodstva Kranjske industrijske družbe po posredovanju pok. blagajničarja KID Pongratza ustanovilo novo pevsko društvo, ki je današnji jubilar »Sava«, in sicer z namenom, da kljubuje vsem zgoraj naštetim društvom in podpira težnje meščansko-kapitalističnega liberalizma na Jesenicah. Takšna so dejstva, ki so pa danes že malokomu znana. »Sava«, kakor je iz tega razvidno, torej ni bila ustanovljena na čisto delaski podlagi, marveč na meščansko-liberalni, danes pa goji potomstvo le-te nacionalizem. Dejstvo pa je, da so pri njej člani vseh političnih naziranj. »Sava« je predvsem pevsko društvo. Železi pa bi bilo res, da si da linijo, kajti večim gospodarjem naenkrat je težko služiti. In možato tudi ni!

Šiba?

V ameriških Zedinjenih državah se silno množe zločini. Modri možje se posvetujejo, kako bi preprečili to zlo. Priporočajo strožje kazni, posebno policijo itd. Med drugimi pomočki, pravijo, naj bi se zopet uvedla šiba v šolo. Prav posebna kazen bi pa bila pretepanje zločincev na javnih trgih. Končno menijo modri možje, da bi bilo umestno, če bi se za zločince napravile kaznjeniške kolonije na kakšnem samotnem otoku.

V naši mili kulturni Evropi se pa že v nekaterih državah zavzemajo za uvedbo šibe v šolo.

Lepa čednost je državniška modrost. Lepa je skrb, kako naj bi se človeška družba obvarovala pred zločinci in osigurala tudi varnost posameznika čimbolj. Vse to so stvari, ki zadevajo vsakogar. Vendar pa ni dovolj, če se zatira samo takozvane »zločine«, marveč je treba nekoliko pogledati tudi po vzrokih, ker večinoma zločinske nravi človeka ni kriva prirojenost, marveč so vzroki globlji in prav nič se ne bomo motili, če trdimo, da tiče v kulturnih in družabnih razmerah. Kako naj lačen, beden, preganjan in teptan narod ostane krepak in zdrav. Ali ne bo socialno beden narod polagoma oslabil fizično in duševno prav tako kakor razuzdanec? Kako naj rodi socialna mizerija zdrave narode? V socialni

bedi propada tako posameznik kakor narodi vedno globlje in peša. Kdo naj se potem še čudi, če se polagoma, toda vedno v večji meri pojavljajo v narodu one slabosti, ki jih imenujemo »zločine«. In končno, kaj naj stori stradalajoči ali umirajoči kakor, da pobere kos kruha na cesti, če ga najde, in poje. Če je po mnenju modrih gospodov to zločin, tistih gospodov, ki plačajo iz državne blagajne 100 milijonov dolarjev producentom, da uničijo svoje pridelke. Če človeštvo propada, če naraščajo zločini, so krivi tisti, ki branijo in preprečujejo, da bi narodi živeli v blagostanju in ostali zdravi.

V tem tiči glavno zlo. Mogoče je, da se pojavijo pri posameznikih duševni nedostatk, ki jih z nadnaravno silo gonijo po napačni poti. Toda to zlo se more zmanjšati le z dobro vzgojo, predvsem pa z dobrimi socialnimi razmerami. Šiba v šoli ali na javnem trgu pa ni pravo zdravilo. In če se bodo »zločini« množili, je temu kriva družba in družba sama je mati zločinov.

Šiba ni vzgojno sredstvo kakor tudi ne kazen. Za naravno zdrave ljudi je potrebna dobra vzgoja brez šibe in dobre socialne razmere. Za bolnike pa zavetišče.

Razno.

Dvojno zaslužkarstvo in populacija. »Slovenec« v zadnjem času dan za dnem premleva to dvojno vprašanje. Po svoje seveda: da bi bil volk sit in koza cela. Pri tem se zelo rad sklicuje na dičnega Mussolinija, ki je za »Slovenca« danes poleg papeža prva avtoriteta na svetu. Baje je izustil nekoč krilatico: »Narod, čegar zibelka se prazni — propade!« Na tej maksimi in na dogmi cerkve o rodilski obveznosti, razvija »Slovenec« svojo socialno modrost. Žena naj se popolnoma izloči iz produkcijskega procesa in naj se jo vrne nazaj k domačemu ognjišču, ne toliko radi presežka moških moči, ki so brezposelne, kolikor radi tega, da se ženske zopet priklene k družini, kjer ne bo imela časa za samoizobrazbo, temveč bo kot rodilski stroj vršila samo še funkcijo produkciranja novih kreatur. Kajti država rabi človeški material za bližajočo se vojno, cerkev pa novo maso slabo izobraženih vernikov, da nadoknadi izgubo, ki jih ima po na-

prednejših deželah. »Slovenec« pravi dobesedno: »Glavni vzrok, da žena išče postranski zaslužkov, je želja po večji življenjski udobnosti.« Torej ne socialna potreba, temveč udobnost goni delavske žene v tkalnice, da garajo in pušajo v njih zdravje za 15—20 dinarjev na dan? Dalje pravi: »Država je iz etičnih ozirov dolžna, da pobija dvojno zaslužkarstvo.« Zakaj pa zgolj iz etičnih? Zakaj ne tudi iz socialnih? Ker današnje socialne razmere silijo ženo v zaslužkarstvo. Dajte možem zaslužek, da bodo lahko pošteno preživeli svoje družine, pa žene gotovo ne bodo silile v pisarne in v tovarne. »Bistvo vsake družine je mati in ne žena; kot mati ne bo imela časa, da ga zapravlja.« Evo vam rešitev tega zamotanega vprašanja: Može skrbite, da vam bodo žene imele veliko otrok, potem ne bodo mogle hoditi čas zapravljati v tovarne. V Sloveniji imamo 40.000 v najemnem delu zaposlenih žensk, od teh je skoraj polovica poročenih, na 200 razpisanih učiteljskih mest čaka 4000 absolviranih učiteljic, v Mariboru je v tekstilni industriji zaposlenih 3000 žensk. Naženite jih domov k praznim ognjiščem, kjer naj rodé, rodé, rodé in vzgajajo.

Čistost pruske rase. List »Vaterland« v Luzernu (Švica) piše k vprašanju hitlerjevskega rasizma to-le: V katerem delu sveta, preko katerega je divjal vihar preseljevanja narodov, najdemo še danes čisto raso? In ravno oni, ki danes najbolj glasno propovedujejo čistost rase in govore v imenu vsega nemštva, pristni Prusi, niso ravno oni nič drugega kakor ponemčeni Slovani, nasilno ponemčeni Slovani, ki so jih nemški križarski vitezi iz zapada tako dolgo s svojimi sulicami ščegetali po koži, da so se udali!

Izjava.

Podpisani izjavljam odločno, da gospoda Delpin Hermana, upravitelja ekspoziture OUZD v Ptujtu nism nikoli smatral za nenacionalnega ali v kakršnemkoli oziru politično nezanesljivega ter obžalujem, da sem se o njem izrazil tako, da se je mogla moja izjava razumeti v takem smislu. Zahvaljujem se mu, da odstopa od zasebne tožbe.

Ptuj, 6. septembra 1933.

Blažek Anton,
član ravnateljstva OUZD.

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko Din 90.—

Elegantno Kadet otroško obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene obleke za šolo:

Za najmlajše:

Velikost 3—4

Din 70.—, 90.—, 110.—

Velikost 5—6

Din 90.—, 110.—, 130.—

Velikost 7—8

Din 110.—, 130.—, 150.—

Velikost 9—10

Din 130.—, 150.—, 170.—

Velikost 11—12

Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:

Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:

Din 190.—, 220.—, 240.—

290.—

Športske bluže:

Din 140.—

Bliža se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljeneč bo potreboval novo obleko.

Prosim Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene.

Ako boste pri nas nakupovali, boste pridelali mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:

H u b e r t u s

za deklice

Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglani:

Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglani za dečke:

Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašči:

Din 250.—, 320.—

In Baby plašči:

Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano nepremočljivi

otroški Hubertusi

Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke

Din 260.—

TIVAR OBLEKE

Dokazano najboljši muholovec sveta. Se mnogo posnema, zahtevajte torej izrečno

„AEROXON“

Otvoritveno naznanilo!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da bom v soboto, dne 9. t. m. otvoril podružnico

Gostilna pri „Delavski pekarni“

v Mariboru, Tržaška cesta šte. 38. Skrbel bom za najboljšo kapljico, razna mrzla in topla jedila, morske ribe; vsako soboto in nedeljo bo mogoče dobiti odojčka na ražnju pečenega, kakor tudi ocvrte in pečene piščance po najnižjih cenah. Klubove sobe na razpolago. — Za obilen obisk se priporoča

Josip Povodnik, gostilničar